

Mogens Müllers prædiken 3. søndag i fasten

Taler

Mogens Müller
Professor i Det Nye Testamente
Eksegese, dr. theol.

Dato

8. marts 2015

Sted

Vor Frue Kirke, Københavns
Domkirke

Omstændigheder

Prædikentekst

Lukasevangeliet kapitel 11, vers 14-28

Salmer

Vor Herre! til dig må jeg ty
Fredløs er freden, hvor menneskets veje

—

Så skal dog Satans rige
Dit minde skal, o Jesus, stå
Tunge, mørke natteskyer

1 I Faderens og Sønnens og Helligåndens navn! Amen!

5

Evangeliet til denne søndag står at læse i Lukasevangeliets 11. kapitel vers 14-28:

Engang var Jesus ved at uddrive en dæmon, som var stum. Da dæmonen var faret ud, begyndte den stumme at tale, og folkeskarerne undrede sig. Men nogle af dem sagde: »Det er ved dæmonernes fyrste, Beelzebul, at han uddriver dæmonerne.« Andre ville sætte ham på prøve og krævede et tegn fra himlen af ham. Men da Jesus kendte deres tanker, sagde han til dem: »Ethvert rige i splid med sig selv lægges øde, og hus falder over hus. Hvis nu også Satan er kommet i splid med sig selv, hvordan kan hans rige så bestå? I siger jo, at jeg uddriver dæmonerne ved Beelzebul. Men hvis jeg driver dæmonerne ud ved Beelzebul, ved hvem uddriver jeres egne folk dem så? Derfor skal de være jeres dommere. Men hvis det er ved Guds finger, at jeg driver dæmonerne ud, så er Guds rige jo kommet til jer. Når en stærk mand fuldt bevæbnet vogter sin gård, kan hans ejendele være i fred. Men kommer der en, der er stærkere, og overvinder ham, tager han straks alle de våben, som den anden havde sat sin lid til, og fordeler byttet. Den, der ikke er med mig, er imod mig, og den, der ikke samler med mig, spredes. Når den urene ånd er drevet ud af et menneske, flakker den om i øde egne og søger hvile, men

uden at finde den. Så siger den: Jeg vil vende tilbage til mit hus, som jeg er drevet
25 ud af. Og når den kommer, finder den det fejlet og prydet. Så går den ud og tager
syv andre ånder med, værre end den selv, og de kommer og flytter ind dér. Og det
sidste bliver værre for det menneske end det første.« Mens han sagde det, var der
en kvinde i skaren, der råbte: »Saligt er det moderliv, som bar dig, og de bryster,
du diede!« Men han svarede: »Javist! Salige er de, som hører Guds ord og
30 bevarer det!«

35 ”Saligt er det moderliv, som bar dig, og de bryster, du diede!” Man må sige, at
Jesus og hans tale den dag blev opfattet meget forskelligt. Nogle kom til den
slutning, at han med sine undergerninger stod i ledtog med Satan selv. Andre
som denne unavngivne kvinde udstrakte sin begejstring til også at omfatte Jesu
mor. Det får i hvert fald ikke den skygge med, der også er i billedet. For i
40 Lukasevangeliets fortælling er vi på vej mod Jerusalem og den ventende død.
Det stemmer bedre overens med de ord, som Maria må høre af Simeons mund,
da den lille familie er i Jerusalem for at bringe et offer for deres førstefødte: ”Se,
dette barn er bestemt til fald og oprejsning for mange i Israel og til at være et
tegn, der modsiges – ja også din egen sjæl skal et sværd gennemtrænge.”

45 Og Jesus blev ifølge vores evangelier et modsigelsens tegn. Som en katalysator
skilte han mennesker på sin vej i dem, der igennem ham oplevede Gudsrigets
nærvær, og i dem, der opfattede hele hans virke som gudsbespottelse. Derfor
tårner dødsdommen også frem i horisonten. For det var slet ikke alle – og især
50 ikke det religiøse establishment – der ville finde sig i, at Jesus skulle være Guds
billede her på jorden. Det var ikke nær guddommeligt nok. Deres gud skulle
være utvetydig, ikke optræde uden ydre magt. I enkelte manuskripter til
Lukasevangeliet er der her en sigende tilføjelse et sted, hvor disciplene vil have
Jesus til at træde i karakter, så det ikke er til at misforstå. Da han bliver afvist i en
55 samaritansk by, spørger to af dem – det er sigende nok ”tordensønnerne” Jakob
og Johannes –, om de skal bede om, at der farer ild ned fra himlen og fortærer de
formastelige. I vores Bibel står der blot, at Jesus vendte sig om og truede ad dem.
Men i enkelte håndskrifter optræder tilføjelsen: Og han sagde: ”Véd I ikke af
hvad ånd I er?”

60 Det hele kan sammenfattes til, at vi skal lære at se Guds gode kræfter på færde i

vores eget og i andres liv i stedet for selv om ville bestemme, hvad der er guddommeligt. For det – selv at ville bestemme – er, hvad de ville, der
65 afkrævede Jesus et tegn fra himlen. Det skulle med andre ord være på deres betingelser. Men jeg kan lige så godt sige det med det samme: Den slags tegn er der ganske vist utallige af, men de er alle alene synlige som tegn fra himlen for troens øje. Tegn skal altid tydes. Og det betyder, at de også kan tolkes forkert. Og det var, hvad Simeons ord gjorde klart fra begyndelsen: Guds
70 kærlighedserklæring til menneskene blev af mange hørt som en krigserklæring. Og den krig har varet siden.

Hele den verden, der omgiver os, er fyldt af kræfter, der enten er livgivende eller livsødelæggende. Liv er ikke noget, der bare er der. Det udfolder sig hele tiden i
75 en kamp mod alt det, der vil det til livs. Nedbrydes vores immunforsvar, vinder sygdommene fodfæste og truer os. Men dette gælder ikke kun vores legemer. Det gælder i mindst lige så høj en grad vores sind, vores åndelige liv. Vi taler måske ikke så meget om dæmoner, som de gjorde på Jesu tid. Men vi ved udmærket godt, hvad det drejer sig om. For vi kender alle til kræfter i sindet,
80 som vi ikke kan gøre os til herre over.

Derfor går vi i kirke for at opbygge vores åndelige immunforsvar. Der er alene ét middel, der hjælper, og det er at lade det gode og livsbekræftende få mund og mæle. Og det er netop, hvad vi gør, når vi sammen lytter til evangeliernes
85 fortællinger om Jesus, hans undere, hans undervisning og hans forkyndelse og fortsætter arbejdet med at udlægge dem. For de har en ånd i sig, som ikke vil begraves i en bestemt ordlyd og forestillingsverden, men til enhver tid opstå som noget lyslevende. Det bliver vi til stadighed holdt fast på af selve den kendsgerning, at vi i vores Bibel har hele fire meget forskellige evangelier, der er
90 blevet til gennem en proces, som vi i dag ikke fortsætter ved at skrive nye evangelier, men ved at prædike over dem.

For disse fortællinger vil ikke være en røst fra fortiden. Det er de selvfølgelig også. Men de er ikke hørt efter deres hensigt, før de indgår i og former vores
95 opfattelse af livet og mennesker omkring os. Det gælder også beretningen om Jesu opgør med dem, der hævder, at hans helbredelser sker i kraft af de onde ånders fyrste, at de altså ikke er af det gode, men er Satans blændværk. Og her må vi lytte til stærke ord om, at det gode altid er godt og kommer fra Gud. For Gud er os nær dér, hvor livet udfolder sig i glæde og tillid. Jesus taler herom, at
100 når han uddriver dæmoner, er det så langt fra at være ved disse dæmoners herre

som det er ved Guds finger. Derfor er det også et tegn på, at Guds rige er kommet nær, og at det er dette riges kræfter, der er på spil.

105 Og når det kan ske, er det, fordi Guds riges kræfter er stærkere og i stand til at overvinde ondskaben. Det er derfor, vi skal lukke dem ind i vores liv. For vores sind er bestemt af, hvad vi fylder det med. Her hører de ord hjemme, som en amerikansk præsident for nu snart noget siden forgreb sig på ved om kampen mod terror at proklamere: Den, der ikke er med os, er imod os. Men intet
110 menneske må på den måde tiltage sig guddommelig myndighed og gøre sig selv til den utvetydig gode part. Den himmelske Fader, der træder os i møde hos Paulus og i evangelierne, indbyder os heller aldrig til vold og krig. Død og ødelæggelse er aldrig genveje til det gode. Krig kan aldrig blive andet end det mindste af to onder. Det at slå andre ihjel har desuden altid en pris. Det er værd
115 at bemærke og fastholde, at der i Det Nye Testamente ikke optræder så meget som skyggen af en opfordring til ydre magtanvendelse, endsige vold i Guds navn. Deri adskiller denne skriftsamling sig afgørende og velgørende fra såvel Det Gamle Testamente som Koranen. Hvor som helst og når som helst vi vælger voldens vej, er ansvaret helt og fuldt vores eget. Selv om det også i kirkens
120 historie alt for ofte er sket i Guds navn.

Men tilbage til den entusiastiske kvinde. Det er kun forfatteren til Lukasevangeliet, der på den måde lader kvinder komme til orde – i dette tilfælde dog kun for at røbe, at hun vender blikket det forkerte sted hen. Det fremgår af
125 Jesu noget afkølende svar til hendes saligprisning af Marias moderliv og bryster: ”Javist! Salige er de, som hører Guds ord og bevarer det!” Det græske ord, der her er oversat ”bevarer”, skulle måske hellere have været gengivet med ”overholder”. For det er et ord, der vil skabe nyt liv, vil udfolde sig i kærlighed og barmhjertighed.

130 Vi er i fastetiden. Fastens oprindelige mening er, at mennesker skal give afkald på f.eks. mad, for at sindet kan blive fyldt med de gode gaver, der kommer ind gennem øret og ikke munden. For vi kan ikke stå tomme, uden at det giver plads for noget andet. Fylder vi ikke det fejede og prydede hus med Guds ord, så er der
135 altid dæmoniske kræfter, der er parat til at tage det i besiddelse. Og ligesom maden omsættes i fortsat liv, vil det, som sindet her fyldes med, omsættes i, at vi lever med hinanden som Guds børn.

I en af de ældste kristne håndbøger i menighedsliv – den hedder Didake eller De

Tolv Apostles Lære og stammer far omkring år 100, ja har endda optrådt i bibelhåndskrifter – i den hedder det et sted: ”Kan du bære hele Herrens åg, vil du være fuldkommen. Kan du ikke, så gør hvad du kan” (6,1). Spørgsmålet, om det nytter noget, kan tit virke lammende. Men det er altså ikke det, vi skal se på.
145 Det er både meget nemmere og meget sværere: Kan du ikke det hele – og hvem kan det? – så gør i hvert fald, hvad du kan – og det kan enhver.

Amen!

150

Kilde

Manuskript tilsendt af taler og udgivet af Danske Taler med tilladelse fra taler

Kildetype

Digitalt manuskript

155

Tags

3. søndag i fasten, Første tekstrække, Prædiken, Prædikener fra 2000-tallet

URI

<https://www.dansketaler.dk/tale/mogens-mullers-praediken-3-sondag-i-fasten-2015>

160

165

170

175